Napřesrok přinejlepším nula

At best, zero next year

Státní úředníci si pochvalují vysoké rozpočty do dopravní infrastruktury a postup stavebních realizací. Ředitelé stavebních firem si naopak stále stěžují na nedostatek lidí a přebytek byrokracie.

Měl to být rok poklesu, ne propadu. Tak letošek původně viděli ředitelé stovky největších stavebních firem v Česku. Pandemie čínského viru však zasáhla i jejich obor, ač v něm k „uzavření" nedošlo na jaře, ani teď na podzim. Stavební společnosti se s důsledky epidemie zle potýkají. Rok příští by už neměl být rokem propadu, ale jen mírného poklesu. Tak jej šéfové předpovídají v pravidelné zprávě sdružení CEEC Research, jejíž nejnovější vydání bylo virtuálně představeno 24. listopadu.

KORONAKRIZE OVLIVNILA V PODSTATĚ VŠECHNY FIRMY

Od roku 2016 stavební produkce v ČR rostla, nejvíce v roce 2018 (o více než 9 % proti roku předcházejícímu). Pro letošní rok ředitelé společností předpokládali mírný pokles o 2 %. Český statistický úřad (ČSÚ) však za období od ledna do září oznámil propad o 6,6 %. V příštím roce by stavebnictví mohlo klesnout o 1,8 %, předpovídají ředitelé firem. Přičemž větší společnosti očekávají hlubší pokles (o 2,6 %) než firmy malé a střední (o 1,5 %). Téměř žádný rozdíl není v očekávání firem v pozemním a inženýrském stavitelství, obě skupiny se pohybují kolem minus 2 %.

„Očekávám, že stavebnictví bude v příštím roce v nejlepším případě stagnovat. Kraje a obce budou muset řešit naléhavější priority. Velmi pravděpodobně se budou muset vypořádat s výrazně zkrácenými příjmy, což logicky povede k razantnímu snížení investic," komentoval predikce Pavel Med, generální ředitel společnosti Baumit.

Podle průzkumu se 90 % firem setkalo s vlivem koronakrize na realizaci zakázek zadávaných kraji, městy apod.

Kapacity firem jsou v současné době vytížené na 92 %. V průběhu roku se tato hodnota postupně zvyšovala, navzdory postupující pandemii nového koronaviru. V prvním čtvrtletí roku příštího společnosti očekávají snížení vytížení kapacit, a to v průměru na 81 %. Souvisí to ale se sezonním útlumem prací. Zakázky mají firmy nasmlouvané v průměru na osm měsíců dopředu – podobně jako loni. Zvyšuje se však podíl firem, kterým proti loňsku zakázek ubylo.

„Pokud jedna z cest z krize vede přes stavební investice, mělo by být v zájmu státu efektivně povolovat pro něj strategické stavby. Když teď bytové domy povolujeme pět a dálnice i 15 let, tak i pouhou digitalizací stavebního řízení bychom ušetřili čas a tuny papíru. Zjednodušení stavebního práva potřebujeme jako sůl a každou takovou snahu vítáme," říká Michal Jurka, prezident firmy Skanska Central Europe.

STAVEBNICTVÍ SE ZDÁ STABILIZOVANÉ

Jak se tedy krize s koronavirem na stavebnictví projevila dosud? Nejvíce, podle 59 % dotázaných firem, odkládáním zakázek. Mnoho společností, 56 % respondentů, uvádí, že klesl počet zakázek. U 46 % firem se krize projevila vyšší konkurencí o zakázky.

Dalším důsledkem koronaviru podle analytiků je skutečnost, že především velkým firmám sice roste počet zakázek, chybějí jim však pracovníci, hlavně ti zahraniční. Ministr průmyslu a obchodu a dopravy Karel Havlíček k tomu poznamenal, že vláda na jaře kompenzovala ztížené podmínky stavebním firmám částkou téměř 700 mil. Kč. Na podzim slibuje cílené kompenzace v hodnotě 200 až 300 mil. Kč. „Lidi byli největší problém roku 2020. Proto jsme firmám vyplatili řádově o 9 % více, byl to takový motivační plán. Teď už nepůjdeme plošným způsobem, to znamená automaticky pro každého. Důležité je to, že firmy budou muset prokázat vícenáklady spojené se sháněním zaměstnanců. Podle našeho názoru už to nebude v takové výši jako na jaře," vysvětlil K. Havlíček.

„Po nejistotě v první polovině roku, související s nástupem koronakrize, se současná situace stavebnictví může zdát stabilizovaná," řekl Michal Vacek, ředitel CEEC Research, avšak optimismus zmírnil: „Nicméně stavebnictví na krizi může reagovat s odstupem a případná krize může teprve přijít."

STÁT INVESTUJE PROTI PANDEMII

Významnou podporou stavebnictví se v příštím roce má stát investiční aktivita státu, jak slibuje vláda. Nebude v tom sama, pomůže jí Evropský fond obnovy předpokládanou částkou 230 mld. Kč, přičemž český státní rozpočet také zvýší proti letošku své kapitálové výdaje.

„Schodek státního rozpočtu je na příští rok sice plánován 320 mld. Kč, ale s historicky nejvyššími investicemi, a to dokonce vyššími, než byla třetí novela státního rozpočtu roku 2020, kde jsme nalili obrovské peníze do investic. V porovnání s řádným rozpočtem na rok 2020 je rozdíl asi 40 mld. Kč. Zadlužení naší republiky za rok 2020

bude nižší, než v roce 2013," zdůraznila Alena Schillerová, ministryně financí, na setkání lídrů českého stavebnictví.

Ministerstvo dopravy letos obdrželo na investice do dopravní infrastruktury 124 mld. Kč proti původně plánovaným 83 mld. Kč. Podle ministra Havlíčka byly dodatečné zdroje určeny především na dokončování klíčových staveb. „To není jen to, že nám vláda a ministerstvo financí pomohlo zabezpečit tyto zdroje, ale hlavně musím poděkovat i firmám, že to zvládly postavit. Je to i otázka kapacit. Zvednout v době kovidové investice do dopravní infrastruktury takřka o 50 % vůči plánu znamená vytvořit si základ pro příští rok, a to jdeme s plánem na SFDI na 127,5 mld. Kč. Z toho jde do silnic a dálnic 61 mld. a do železnic 53 mld. Kč. Díky tomu jsme udrželi relativně přiměřený pokles celého stavebnictví. Když se podíváme na ostatní země EU, tak především v inženýrském stavebnictví jsme udrželi velmi dobrou pozici," upřesnil ministr Havlíček.

Podle ministra by v roce 2022 měl jít do dopravní infrastruktury opět rekordní objem investic, protože by se mělo navázat na rok 2021. „Byli bychom rádi, kdyby to bylo přes 140 mld. Kč," dodal K. Havlíček.

Generální ředitel Ředitelství silnic a dálnic Radek Mádl upozornil, že na dostavbu dálniční sítě bude potřeba 100 mld. Kč ročně. Nyní nám chybí zhruba 800 km dálnic. „V současné době se u nás staví nejvíce, co se kdy stavělo, a jsou to dálnice a rekonstrukce dálnic a silnic prvních tříd," řekl R. Mádl. Podotkl také, že ceny jsou zhruba na 75 % toho, zač se dříve silnice a dálnice stavěly.

JAN FERENC

State officials speak highly of the large budgets for road infrastructure and the process of building implementations. Directors of building companies, on the other hand, complain constantly about a lack of personnel and an excess of bureaucracy.

It was supposed to be a year of decline, not collapse. That is how the directors of many of the largest building companies in Czech viewed this year originally. But the pandemic of the Chinese virus hit their segment as well even though it was not total 'shut down', neither in the spring, not now in the autumn. Building companies are struggling due to the epidemic. Next year should not be a year of collapse anymore... just a year of slight decline. This is what company directors predict in the regular report produced by CEEC Research, whose latest issue was introduced virtually on 24th November 2020.

CORONA CRISIS AFFECTED NEARLY ALL THE COMPANIES

As of 2016, building production in the Czech Republic increased, mostly though in 2018 (by more than 9% compared with the previous year). Directors of building

Development Tour plánuje rok 2021

Prestižní série golfových turnajů Development Tour určená majitelům, jednatelům a vysoce postaveným manažerům firem z oblasti realit a developmentu má zase sebou další ročník.
I navzdory komplikacím způsobeným pandemií COVID-19 to byl ročník velice povedený. Velký dík patří zejména všem partnerům a hráčům, kteří jsou základním kamenem a kořením tohoto úspěšného formátu.
Vzhledem k současným omezením nemohl na konci listopadu proběhnout původně plánovaný večírek s vyhlášením vítězů. Bude však přesunut na rok 2021 a o termínu budou pořadatelé s předstihem informovat.
Pilně také pracují na příštím ročníku; hráči i partneři si již nyní mohou do diářů zapsat data turnajů: 29. dubna, 27. května, 24. června a 16. září. Hrát se bude opět na nejlepších českých hřištích.
Více na www.developmenttour.cz

companies predicted a slight 2% drop for this year. The Czech Statistical Office, however, announced a 6.6% drop for the January – September period. As for next year, directors predict a possible drop of 1.8%. Whilst the larger companies expect a deeper drop (by 2.6%), smaller and medium size ones expect a lesser drop (1.5%). With regards to road and engineering constructions, the two groups are somewhere about minus 2% with no difference in their expectations or anticipations.

"I expect that the building industry will, at best, be stagnating next year. Regions and municipalities will have to deal with more serious priorities. They will, most probably, have to deal with considerably reduced incomes, which will logically lead to a more vigorous reduction in investments," said Pavel Med, Managing Director at Baumit, with regards to the predictions. Based on research, 90% of companies saw the impact of coronavirus on the realization of procurements commissioned by regions, towns and others.

Companies' capacities are currently utilized at 92%. This figure was gradually increasing during the year, despite the proceeding pandemic of the new coronavirus. In the first quarter of next year, companies expect a reduced utilization of capacities, on average to 81%. This, however, depends on the seasonal slow-down of work. Companies have agreed work contracts on average for eight months in advance – as last year. But the share of companies who saw a reduction in the number of procurements increased in comparison with last year.

"If one way was to get out of the crisis through construction investment, it should be in the state's interest to approve effectively constructions that are strategic for the state. Now, when it takes five years to approve residential buildings and 15 years for motorways, only digitization of the building process could save time and tons of paper. The simplifying of the building law is as necessary breathing fresh air and we welcome each and every attempt," says Michal Jurka, President at Skanska Central Europe.

BUILDING INDUSTRY APPEARS STABILIZED

How has the crisis with coronavirus showed in the building industry? According to 59% of the questioned families was by postponed procurements. Many companies, 56% respondents, state that the number of procurements dropped. In the case of 46% of companies, the crisis showed in the higher competition for procurements.

Another result of the coronavirus is, according to analysts, the fact that whilst the number of procurements increased, especially for large companies, they lack workers, especially those from abroad. The Minister of Industry and Trade and Transportation, Karel Havlíček, said to that that, in the spring, the government compensated the difficult conditions building companies went through with the amount of almost CZK 700 million. As for autumn, they promise targeted compensation in the amount of between CZK 200–300 million. "People were the biggest problem of 2020. That is why we paid companies some 9% more. It was a kind of motivation plan. Now, we won't do it in a blanket manner, that is automatically for everyone. What is important is that companies will have to demonstrate extra costs associated with their search for employees. We believe that it won't be to such an extent as in spring," explained Mr. Havlíček.

"After the insecurity from the first half of the year caused by the arrival of the coronavirus, the current situation in the building industry might seem stabilized," said Michal Vacek, Director of CEEC Research, but with reduced optimism: "Nevertheless, the building industry can respond to the crisis with hindsight and that a possible crisis might still arrive."

STATE INVESTS AGAINST PANDEMIC

State investment activity, as promised by the government, is to represent a significant support for the building industry next year. They won't be there alone though, as they will be assisted by the European Fund for Revitalization with an anticipated amount of CZK 230 billion where the Czech state budget will also increase its capital expenses in comparison with last year.

"The state budget deficit for next year is planned at CZK 320 billion but with the historically highest investment, which is actually even higher than the third amendment of the state budget from 2020 where we put huge amounts into investment. Compared with a regular budget for 2020, there is some CZK 40 billion difference. Our country's indebtedness for 2020 will be lower than in 2013," pointed out Alena Schillerová, Minister of Finance, with regards to the meeting of leaders from the area of the Czech building industry.

The Ministry of Transport received, this year, investment of CZK 124 billion for road infrastructure in comparison with the originally planned CZK 83 billion. According to the Minister, Karel Havlíček, additional resources were mainly intended for completion of key constructions. "It does not only mean that the government and Ministry of Finance helped us to secure these resources but we also must give our thanks to companies that managed to build it. It is also a question of capacities. Increasing investment in road infrastructure virtually by 50% from the original plan in Covid times represents the creation of a base for next year and we are going to the SFDI with a plan for CZK 127.5 billion. Out of that, CZK 61 billion goes to roads and motorways and CZK 53 billion to the railways. Thanks to that we managed to keep a relatively proportionate drop in the whole of the building industry. When we look at other EU countries, we managed to maintain a very good position, especially in civil engineering," specified Mr. Havlíček.

According to the Minister, a record-breaking volume of investment should go into road infrastructure again in 2022 as it should follow the year 2021. "We would be happy if it exceeded CZK 140 billion, added Karel Havlíček.

The Managing Director of the Road and Motorway Directorate, Radek Mádl, pointed out that there will be CZK 100 billion a year necessary for the completion of the motorway network. Now we are about 800 km of motorways short. "At this time, construction activities are busier than ever and includes motorways and reconstruction of motorways and A roads," said Radek Mádl. He also remarked that prices are approximately 75% of what the roads and motorways used to be built for in the past.

JAN FERENC